

VÝDEJNÍ BOXY: PRVNÍ KOMPLEXNÍ STRATEGIE PRO 18 MĚST

Výdejní boxy jsou oblíbenou součástí moderního nakupování. V současnosti však nepodléhají žádnému povolená-
címu procesu ze strany radnic, a firmy je proto často instalují ve veřejném prostoru podle vlastního uvážení. To naráží nejen na problémy s dopravou, ale i na nedostatek respektu k okolnímu prostředí a jeho obyvatelům.

Ve chvíli, kdy se výdejní boxy začaly objevovat na schodech, u soch, pomníků, nebo dokonce v křižovatkách – bez jakéhokoli ohledu na kontext – bylo jasné, že je potřeba jednat. Ne zákazem, ale nastavením rámce, který pomůže najít rovnováhu mezi službou, jež má ve městě své místo, a veřejným prostorem, který slouží všem.

Veronika Rút proto spolu s neziskovkou Naše kultivovaná města založila nezávislou odbornou iniciativu, vyhlásila otevřenou výzvu pro města a propojila profesionály z různých oborů. Výsledkem pěti měsíců intenzivní spolupráce je první komplexní strategie pro práci s výdejními boxy v Česku. Dokument

vznikl díky mezioborové spolupráci architektů, designérů, právníků a zástupců z 18 měst napříč republikou – včetně Olomouce, České Třebové, Hradce Králové, Karlových Varů, Liberce, Pardubic, Jablonce nad Nisou, Ústí nad Labem nebo Českých Budějovic. Projekt staví na zahraniční inspiraci, jasně formulovaných principech a důrazu na dialog mezi veřejným a soukromým sektorem.

Proč bylo potřeba něco změnit?

Boxy se staly symbolem moderního nakupování – jsou rychlé, dostupné a oblíbené. S nárůstem necitlivých instalací ale přišly i první stížnosti: na zhoršení dopravy, hluk, překážky v pohybu, bezpečnostní rizika nebo vizuální znečištění. Chyběla pravidla, firmy nevěděly, co která radnice očekává, a města postrádala oporu pro rozhodování.

Cíl byl jednoduchý – vytvořit srozumitelný, odborně podložený rámec, který městům umožní rozhodovat férově

a předvídatelně. Dokument, který nebude direktivní, ale praktický – a pomůže oběma stranám: městům i doručovatelům.

Co strategie přináší?

Strategie vznikla v otevřeném dialogu s městy a experty, s ohledem na praxi doručovatelů. Jejím cílem není výdejní boxy z měst vytlačit, ale podpořit přemýšlení o jejich umístění v kontextu okolí.

Doporučuje mimo jiné upřednostnit interiérová řešení, spolupráci s developery a lepší napojení na stávající infrastrukturu. Inspirací se stal například Utrecht nebo Oslo, kde už podobný strategický přístup úspěšně funguje.

Strategie má formu odborného doporučení – pokud ji město schválí, může se stát závazným rámcem pro rozhodování o využití městských pozemků. Současně slouží jako argumentační opora při jednání s firmami a nastavování pravidel.

Jak projekt probíhal?

Na projektu se podílel mezioborový tým 16 odborníků a 26 zástupců z měst. Proběhly desítky konzultací – on-line i osobně, včetně terénních šetření a právních konzultací s kanceláří Urban legal. Ta vytvořila i metodiku pro práci s tržními řády, která je neveřejná a přístupná pouze proškoleným zástupcům měst, aby se předešlo chybným interpretacím.

V rámci iniciativy se Veronika Rút sešla s šesti klíčovými hráči z řad doručovatelů a e-shopů (Alza, Zásilkovna, Allegro, PPL, DPD, OX point a další). Jan Kadlas inicioval hromadnou schůzku nad odbornými principy, které strategie zohledňuje, a následně dostal od firem připomínky ke konkrétním detailům. Některým požadavkům nebylo možné vyhovět a strategie si neklade za cíl „za-

vděčit se všem“, ale hledá realizovatelné průniky mezi provozní realitou firem a odpovědností měst za kvalitu veřejného prostoru. Klade důraz na kompromis, přechodná období a praktickou použitelnost doporučení.

Kdo za tím stojí?

Hlavními autory jsou designérka Veronika Rút a architekt Jan Kadlas. Veronika k tvorbě strategie přizvala architektky Toma Kozelského (KOGAA), Petra Štefka, Petra Veličku, designéry Jaroslava Juřicu (CHYBIK+KRISTOF), Davida Karáska (mmcitě) a architektku Hanu Chalupskou (A8000). Grafické zpracování a ilustrace připravila Karolína Petrů.

Interní metodiku práce s tržními řády zajišťovali právníci Urban legal: Jan Sedláček, Maroš Sovák, Kateřina Tvrdoňová

a Aneta Jemelíková. Projekt je v souladu s postoji odborníků z Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy nebo Metropolitního institutu Bratislavy (díky Romanovi Žitňanskému).

Publikaci plánují neformálně šířit různé instituce – klíčová však bude ochota měst a doručovatelů. Čím více samospráv se připojí, tím snáze vznikne předvídatelný systém, a tím vyšší bude kvalita městského prostoru, kde se výdejní boxy stávají novým standardem.

Více informací naleznete na www.kultivovanamesta.cz/project/vydejni-boxy-strategie-pro-18-mest.

*Mgr. Ivana Svojtková
Odbor regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj*